

НАЦИОНАЛЕН ВЕСТНИК

ТРАКИЯ

Брой 19 • год. ХСVII • 12 октомври 2018 г. • цена 0,40 лв.

www.stdbg.org

ДЕН НА ТРАКИЙСКАТА ПАМЕТ

И тази година Мемориалният комплекс в град Маджарово събра тракийци и родолюбци от цяла България на Националното тракийско поклонение „Ден на тракийската памет“, посветено на 105 годишнината от разорението на тракийските българи. Събитието бе организирано от Съюза на тракийските дружества в България (СТДБ) и Община Маджарово.

Програмата започна със заупокойна молитва и продължи със слово за геноцида над тракийци през 1913 г., изнесен от научния секретар на Тракийския научен институт д-р Вана Стоянова (Словото публикуваме отделно).

В началото на своето слово председателят на СТДБ Красимир Премянов, който запали огънят на Пантеона, заяви: „Само по себе си този ден носи свой собствен смисъл – можем да се преклоним, да пророним сълзи, да положим венци. Но то има и друг смисъл – нито една жертва или героично събитие от историята на България не трябва да бъде забравяно, защото то е част от настоящето и гаранция за бъдещето ни“. По думите на Красимир Премянов събитията като това доказват, че паметта на тракийци е жива и „ни задължа-

Мемориалният комплекс в Маджарово събра стотици на Националното тракийско поклонение

ва да предаваме на младото поколение, че това, че България я има, е постигнато с огромни жертви и героизъм“. Красимир Премянов припомни историческите факти около геноцида над тракийските българи от 1913 г. – 70 000 избити и 300 000 прокудени – и представи последната инициатива на Съюза, свързана с обезщетенията на наследниците на българите от Беломорска Тракия. „Наш дълг е да се борим към тези хора да бъде изразена морална благодарност и отплата, а наследниците им да получат своето справедливо

обезщетение. За това с общи усилия с депутатите-тракийци внесохме закон, с който се възстановяват сроковете и правата за обезщетение на тракийските българи от Беломорието. Надяваме се на сериозна подкрепа от страна на държавата, и тя я засвидетелства, за да решим този дълг, но не решавам, често отклоняван въпрос за обезщетението на тракийските бежанци от Източна Тракия. С огромната подкрепа, която чувстваме от държавния глава Румен Радев, от вице-президента Илияна Йотова, видяхме, че премиерът също

поставя тези въпроси пред европейските държави, ще постигнем успех и тази историческа несправедливост ще бъде възстановена“, изрази надеждата си Красимир Премянов.

„В знак на памет всяка година се прекланяме на това свято място. И нека бъдем достойни наследници на героите и всички ние, заедно, да не забравяме, че където и да са българите, тъй като и сега много живеят извън пределите на страната ни, трябва да бъдат единни като нация и да се борят за своите права, отстоявайки хилядолетната си история и култура“, призова Петър Харалампиев председател на Държавната агенция на българите в чужбина, и добави, че се надява благодарение на дългогодишния справедлив натиск от страна на СТДБ и помощта на всички институции най-накрая въпросът с обезщетенията на тракийските бежанци да бъде решен.

Стотици са страниците от историята на България, които са написани с кървави букви. Но само една страница от нашето минало е заредена с толкова дълбока мъка, че думите са безсилни да я опишат. Трагедията на тракийските бежанци от 1913 година няма аналог по своята жестокост“, заяви в словото си пред стотиците наследници на тракийци областният управител Станислав Дечев.

Продължава на 2-а стр.

АБОНИРАХТЕ ЛИ СЕ ЗА ВАШИЯ ВЕСТНИК – „ТРАКИЯ“?
В БЪЛГАРСКИ ПОЩИ КАТАЛОЖЕН НОМЕР 759.
НЕ ЧАКАЙТЕ КРАЙНИЯ СРОК!

ЗА ВТОРИ ПЪТ – ХАЙДУШКИ ПРАЗНИЦИ В ЧЕПЕЛАРЕ

Пушката на Капитан Петко войвода предизвика голям интерес

От 22 до 24 септември в Чепеларе се състояха вторите Национални хайдушки празници „Капитан Петко войвода“. Организатори на Националните хайдушки празници са Община Чепеларе и Съюзът на тракийските дружества в България. Празниците започнаха със среща – разговор с доц. д-р Румяна Комсалова на тема: „Хайдушкото движение по време на Българското Възраждане и ролята на капитан Петко Войвода“. В читалището на Чепеларе бе представен животът на легендарния войвода от Зоя Начева – директор на Държавния архив в Смолян. На 22 септември бе реализирана зрелищна възстановка на обявяването на Независимостта на България. След нея на площад „Олимпийски“ започна поетичният спектакъл „Епопея на забравените“. С втора възстановка бяха пресъздадени картини от дейността на Капитан Петко Войвода. Уредена бе изложба на исторически оръжия от националноосвободителните борби на българския народ и Руско-турската война 1877–78 г. Кулминацията на тържествата бе на 23 септември, когато бяха пресъздадени картини на „Хайдушка клетва“, а на площад „Олимпийски“ се проведе фестивал „Родопа пее хайдушки песни“. Жителите и гостите на града имаха удоволствието да се насладят на изпълненията на фолклорен ансамбъл „Капитан Петко войвода“ при тракийско дружество „Родопи“ в Асеновград с председател Ели Воденичарова, на ансамбъла при читалището в село Павелско и др.

Продължава на 8-а стр.

КНИЖАРНИЦА „ТРАКИЯ“ – КОРАБ ОТ СВЕТЛИНА

Издателство „Захарий Стоянов“ откри нова книжарница и салон-галерия в центъра на София – ул. „Стефан Караджа“ 7А. Книжарницата започна

работа съвместно със Съюза на тракийските дружества в България. Читателите могат да намерят тук книгите от 45-те поредици на издателство „Захарий Стоянов“, както и специални издания на СТДБ и на Тракийския научен институт.

В салона-галерия към книжарницата ще бъдат организирани премиери на книги, литературни вечери, кръгли маси и различни форуми. Програмата за месец октомври предлага:

11 октомври:

Представяне на поредицата „Бежанци“ и премиера на книгата на Стоян Райчевски „Бежанство и преселвания на добруджанските и таврийските българи 1913–1944“.

17 октомври: Среща с чл.кор порф. Васил Проданов и представяне на книгата му „Системни цикли и бъдещето на историята: накъде върви светът“

25 октомври: Представяне на „Източнотракийският въпрос в българотурските дипломатически отношения 1913–2016“ от Боряна Бужашка

ЕЛЕНА МУРДЖЕВА – ПОЧЕТЕН ГРАЖДАНИН НА ПОМОРИЕ

те радатели на тракийската кауза. Предложението за избора на Елена Мурджева за почетен гражданин на черноморския град е направено от граждански инициативен комитет, съставен от учени, тракийски дейци и общественици. Званието на Елена Мурджева е присъдено за цялостния ѝ принос за съхранение на националморие гласуваха внесено то от кмета Иван Алексиев предложение за присъждане на високото отличие живот на Поморие.

На 27 септември т.г. общинските съветници в Поморие гласуваха внесено то от кмета Иван Алексиев предложение за присъждане на високото отличие живот на Поморие.

Продължава на 2-а стр.

БЪЛГАРСКАТА ЖЕЛЯЗНА ЦЪРКВА „СВЕТИ СТЕФАН“ — НА 120 ГОДИНИ

В научната конференция в Истанбул участваха проф. Светлозар Елдъров и доц. Боряна Бужашка

120 годишнината от въздигането на българската железна църква „Св. Стефан“ бе отбелязана на тържества в Истанбул, организирани от българското посолство и генералното консулство в Истанбул, съвместно с Фондацията на българските православни църкви. В двора на българската църква „Свети Стефан“ в Истанбул беше открит бюст-монументът на Стефан Богориди – благодетелят, който дарява своя имот в тогавашния квартал „Фенер“, за да имат българите свой храм и цен-

тър в борбата за църковна независимост, започнала далеч преди построяването на църквата. Празникът започна с тържествена Света литургия, отслужена от Старозагорският митрополит Киприан.

На 29 септември т.г. в Българската екзархия се състоя научна конференция на тема „120 години българска железна църква „Свети Стефан“. В нея участваха и представителите на Съюза на тракийските дружества в България проф. дин Светлозар Елдъров и доц. д-р

Боряна Бужашка. В конференцията взеха участие и проф. Иван Първев, доц. Благовеста Иванова, както и турски историци, и арх. Фикрие Булунмаз – авторка на проекта за преустройството на църквата. Проф. дин. Светлозар Елдъров изнесе основния доклад, който бе на тема: „Историческият път на Българската екзархия“, а доц. Боряна Бужашка говори за църковните настоятелства на Екзархията. И двамата са активни членове на Тракийския научен институт.

ДЕН НА ТРАКИЙСКАТА...

Продължение от 1-а стр.

Оластният управител на Хасково, Станислав Дечев отдаде почит на воеводите Димитър Маджаров и Руси Славов, които, загървайки личните си загуби, се изправят срещу бешибозука и спасяват живота на 20 000 тракийски бежанци.

В края на поклонението беше прочетен поздравителен адрес от президента Република България Румен Радев. Получени са поздравителни адреси от вицепрезидента Илияна Йотова и народния представител Делян Добрев. На поклонението присъстваха още народните представители. Виолета Желева, Георги Йорданов, Елена Йончева, Никола Динков, Фани Христова, кметът

на Маджарово Милко Армутлиев, кметът на Хасково Добри Беливанов, кметът на Харманли Мария Киркова, зам.-председателят на Централното ръководство Краснодар Беломорски – заместник-председател на ЦР на СТДБ, Кирил Сарджев – заместник – председател на ВК на СТДБ и председател на ТД „Георги Сапунаров“, Хасково, Иванка Мечева

– съпредседател на Тракийския женски съюз при СТДБ, Десислава Костова и Цанко Атанасов – съпредседатели на Тракийския младежки съюз при СТДБ, Веселин Костов – член на ВК и председател на ТД Крумовград, стотици признателни българи и потомци на тракийски бежанци, активисти на тракийското движение от цялата страна, потомци и

местни жители

Поклонението завърши с едноминутно мълчание в памет на загиналите тракийски българи, а Пантеонът на загиналите тракийци в Мемориалния комплекс в град Маджарово едва побравенците, поднесени в знак на почит и поклонение от десетки тракийски организации, държавни и местни институции.

Националното тракийско поклонение продължи с поднасяне на цветя пред паметниците на воеводите Руси Славов, Димитър Маджаров и Капитан Петко войвода и концерт на тракийски художествени състави и изпълнители в Народно читалище „Н.Й.Вапцаров“ в Маджарово.

ТЪРЖЕСТВЕНО ЧЕСТВАНЕ НА 85-ТАТА ГОДИШНИНА НА ТРАКИЙСКИЯ ЖЕНСКИ СЪЮЗ

На 27.10.2018 г., под почетния патронаж на Вицепрезидента на Република България Илияна Йотова, ще се проведе тържественото честване на 85-тата годишнина на Тракийски женски съюз при Съюза на тракийските дружества в България. Организатори на честването са Тракийският женски съюз при СТДБ и Съюзът на тракийските дружества в България. Официалната част ще започне в 11:00 ч. в Драматичен театър „Гео Милев“ в гр. Стара Загора и ще продължи с празничен концерт. Съпредседателите на Тракийския женски съюз и ръководството на СТДБ канят тракийци на празника!

ЗАГУБИХМЕ ЗАВИНАГИ...

ст.н.с. д-р
**Михаил
Букурещлиев**
9 април 1930 г. –
5 октомври 2018 г.

Български композитор, диригент и фолклорист. Изследовател на българския детски музикален фолклор.

Всеизвестен радетел на тракийската кауза.

Един достойно изживян житейски път!

ПОКЛОН! ДЪЛБОК ПОКЛОН!

От Тракийско дружество „Тракия“ София

ПРИВЕТСТВЕНИ АДРЕСИ

До Красимир Премянов, председател на Съюза на тракийските дружества в България, До участниците и гостите в Националния тракийски събор „Ден на тракийската памет“

Уважаеми господин Премянов,

Уважаеми дами и господа,

За мен е чест да приветствам Националния тракийски събор в Маджарово.

Пред Пантеона на бежанците от Източна Тракия мислите ни се връщат към жестоката съдба на трагично прогонените от своите родни огнища мъченици.

Припомняме си как с огън и меч бе заличен здравият български корен в Одринска и Беломорска Тракия. Припомняме си и подвига на онези храбри защитници на бежанците, които в дните на изпитания защитиха живота и честта на хиляди местни българи.

Благодаря на всички Вас, които с присъствието тук уважихте и затвърдихте родовата и националната ни памет. Днешната борба на тракийци е за съхраняване на историческата истина в търсене на макар и закъсняла справедливост за Голготата на праците ни.

Нека бъде светла паметта им!

Поклон!

РУМЕН РАДЕВ

ПРЕЗИДЕНТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

До г-н Красимир Премянов, председател на Съюза на тракийските дружества в България

Уважаеми господин Премянов,

Скъпи тракийци,

Изминаха 105 години от кървавия път на тракийци. Преживели ужаса на Илиева нива, те намериха спасение в бреговете на Арда.

Днес тук в китния град, носещ гордо името на славния войвода Димитър Маджаров, трябва да спрем за миг и да се замислим каква е онази сила, водеща човешкия дух, способна да го преведе през превратностите. Колко мъдрост и сила се крие в благородния девиз на тракийци „Не забравяйте, но не отмъщавайте“!

Над век по-късно за нас, съвременните българи, остава едно тежко изпитание. Да прочетем напоените с водите на кървава Арда страници на историята, да ги разберем и запазим духа на тракийци. На всички онези, които спасяваха не просто живота си, семействата и чедата си – а онзи велик идеал, наречен България.

Поклон!

Само с помен за миналото можем да градим бъдещето!

ИЛИЯНА ЙОТОВА

ВИЦЕПРЕЗИДЕНТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

До кмета на Община Маджарово,

До председателя и членовете на Съюза на тракийските дружества в България

Уважаеми дами и господа,

В българската национална памет няма по-героични дни от тези на съдбоносната 1913 година. Защото нито славните военни победи, нито безкомпромисните завоевания от миналото, могат да бъдат съизмерими с героизма на обикновените тракийски българи избрали пътя към Родината, като единственият път към спасението.

С цялата си признателност и синовна благодарност днес ние изразяваме своето преклонение пред подвига на хилядите невинни жертви и пред несравнимия героизъм на воеводите Руси Славов и Димитър Маджаров!

Поклон пред тяхната памет и вечна признателност пред саможертвата им!

Да живее България!

С уважение и преклонение:

Делян Добрев, народен представител от ГЕРБ-Хасково

Евгения Ангелова, народен представител от ГЕРБ-Хасково

Д-р Георги Станков, народен представител от ГЕРБ-Хасково

БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА ОТБЕЛЯВА 140 ГОДИНИ ОТ РОЖДЕНИЕТО НА ЕКЗАРХ СТЕФАН

В родното място на българския екзарх Стефан – с. Широка лъка, Смолянско на 23 септември т.г. се състояха тържествата по повод 140-та годишнина от рождението му. Заупокойна света литургия бе отслужена от Пловдивския митрополит Николай, който бе в съслужение със Знеполски епископ Арсений, Белоградчишки епископ Поликарп, архим. Василий, архим. Висарион, свещеници и дякони от Пловдивска епархия в храм „Успение на Пресвета Богородица“. Негово Светейшество Българският патриарх Неофит, митрополити – членове на Св. Синод и епископи на

БПЦ-БП взеха молитвено участие в тържественото богослужение., в края на което Пловдивският митрополит Николай се обърна със слово за приснопамятния предстоятел на родната ни църква, като напомни живота и делото на видния български първоерарх екзарх Стефан.

В 10:40 часа бе отслужена и панихида за приснопамятния предстоятел. Заупокойното богослужение бе предстоявано от Негово Светейшество патриарх Неофит и митрополитите Ловчански Гавриил, Варненски и Великопреславски Йоан, Старозагорски Киприан, Врачански Григорий и Видински Даниил, както и епископите Мелнишки Герасим, Велички Сионий, Знеполски Арсений, Белоградчишки Поликарп и Константишки Яков. Веднага след заупокойното богослужение в памет на приснопамятния екзарх в центъра на село Широка лъка бяха положени и цветя пред бюст-паметника на екзарха.

В словото си Негово Светейшество патриарх Неофит каза, че "сред десетките богодарувани първоерарси на Православната ни църква в нейната вековна и превратна история с особена светлина грее към нас образът на Блажения наш предшественик и трети Български екзарх Стефан: образ на изряден духовник, вдъхновен богослов и всеотдаен архипастир, отдал всичките си сили и богати дарувания в полза на светата Христова Църква и своя обичен народ".

„Признателни сме и изказваме всесърдечна благодарност от наше име и от името на Св. Синод за топлото гостоприемство на всички наши домакини в това дивно кътче от скъпата ни Родина и особено на Негово Високопреосвещенство Пловдивския митрополит Николай, който организира настоящите чествания тук, в Широка Лъка, и който по този начин ни предостави възможност-

та отново да се докоснем до личността на приснопамятния Софийски митрополит и екзарх Български Стефан“, каза още Негово Светейшество.

По повод отбелязването на годишнината патриарх Неофит подари на Пловдивския митрополит Николай портрет на Екзарх Стефан, който ще бъде изложен в къщата-музей на блаженопочившия йерарх, която наскоро Пловдивска митрополия придоби.

Живот и дело на екзарх Стефан

Екзарх Стефан е роден на 7 септември 1878 г. в с. Широка лъка, Смолянско в семейството на поп Георги Шоков, който е бил в дружината на Капитан Петко войвода. През 1893 г. завършил Богословското училище в Самоков, след което и Духовната академия в Киев, с научна степен кандидат на богословието (1904). Учителствал в Пловдивската мъжка гимназия, а по-късно в Българска духовна семинария в Цариград. През 1910 г. приел монашески чин. Участвал в Карнегиевата комисиия и в комисията по сключване на мира с Турция през 1913 година. От 1915 до 1919 г. специализирал богословие в Женева и Фрибург и защитил докторат по философия и литература във Фрибургския университет, като същевременно изпълнявал и някои дипломатически мисии на българските правителства.

През 1921 е ръкоположен за епископ Маркианополски, а на следващата година е избран за софийски митрополит. Една от големите му заслуги като висш духовник е спечеленото съгласие от Цариградската патриаршия за вдигане на схизмата, наложена от нея на Българската екзархия още през 1872 година.

Софийският митрополит Стефан е активен тракийски

деец. На 30 септември 1934 г. той открива и ръководи учредителната сбирка на Тракийския научен институт. На учредителното събрание е избран за почетен председател на Тракийския научен институт.

Активно участвал и в спасяването на българските евреи от преследванията на нацизма през 1943 г., за което по-късно е провъзгласен за Праведник на света от израелския мемориален институт „Яд Вашем“.

На 21 януари 1945 г. е избран за български екзарх с 84 от общо 90 гласа. Като екзарх през тези преломни години твърдо защитавал авторитета на Църквата. През септември 1948 година с правителствено

решение е свален от длъжност, защото се противопоставял на намесата на партийните и държавните органи в работата на Светия синод. Екзарх Стефан е интерниран в с. Баня, Пловдивско, където под принудителен домашен арест живял до смъртта си на 14 май 1957 година. Погребан е в съборната църква „Успение Богородично“ в Бачковския манастир, където по-късно положили и патриарх Кирил.

Екзарх Стефан е автор на множество слова и богословски трудове, издадени в 26 книги и над 1000 сборни издания на чужди езици, между които „На път за Дамаск“ (1932), „Българската Църква“ (1932), „Същината на пастирското служение“ (1935), „Религия и наука“ (1937) и други.

ПАМЕТ ЗА ВЕЛИЧИЕТО НА ТРАКИЙСКИЯ ДУХ

ИВАНКА МЕЧЕВА

Днес, в деня на сто и десет годишнината от появата на световната карта на България като самостоятелна държава, всички ние, радвайки се на националния празник, отново свеждаме глави

пред трагедията, разиграла си няколко години след признаване на независимостта на страната ни. За всички тракийци, а и за всички българи, ежегодно месец септември се явява месец за възпоменание и поклонение пред трагедията на нашите предци от началото на миналия век. През 1903 г. – година, изпълнена с огромен народен подем и въстание Илинденско-Преображенско, носещо надежди за независимост и свобода. Следва погром. Следват огромни бежански колонии, избити участници във въстанието и много невинни жертви. 115 години от тези събития.

През 1912–1913 г. – Балканска война, отново носеща надежда за свобода. Балканска война – с победата над непревземаната Одринска крепост, Балканската война, която донася свободата на Родопите. Но след нея отново следва голям погром и трагедия – известна като разорението на тракийските българи. Отново огромни бежански колонии, отново хиляди невинни жертви, оставени по пътя пеленачета, стотици хиляди без дом и подслон. Малка частица от тази трагедия е съдбата на жените и децата, чийто имена са изписани на паметника в центъра на селото.

Българската обществена наука за тукашните събития от 1913 г. едва на 20 февруари 1914 г. Във вестник „Мир“, бр. 4150 е обнародвано следното съобщение: „Около с. Аврен за вчера са намерени в един дол трупове на 37 жени, моми и деца, избити и изклани. Клането е извършено преди един месец. Цялото Гюмюрджинско население е ужасено“.

Съюзът на тракийските дружества в България от създаването си има като свое верую „Не забравяйте, но не отмъщавайте!“ Именно с идеята да не се забравя Тракийският женски съюз полага усилия за съхраняване на паметта за случилото се още от тридесетте години на XX век досега. Именно ТЖС,

която през тази година навършва 85 г. от създаването си, е свързан с историята на паметника и събора, който провеждаме. В началото на тридесетте години

основателката на ТЖС Мара Михайлова, обикаляйки Родопите за изучаване на бита, културата и обичаите на родопското население, се запознава с трагедията, разиграла се в местността „Мъгленик“ край с. Аврен. Мара Михайлова става инициаторка и организаторка на осъществяването на идеята да се издигне паметник в с. Аврен, с който да бъде запазена историческата истина за трагичната съдба на тези тракийски жени и деца. В село Аврен се провежда събрание, на което се създава инициативен комитет за строителството на паметника. Инициативата се довежда до знанието на София до Централното ръководство на Съюза на тракийските дружества в България. Въпреки желанието и амбицията на всички, в онези тежки години, тракийци и жителите на с. Аврен събират само 5304 лв. – сума недостатъчна за издигането на паметника. Събраните средства се внасят в БЗКК – Крумовград. След приемането на Закона за защита на държавата СТДБ и ТЖС преустановяват дейността си и с това идеята за изграждане на паметник се отлага във времето. Тракийци, Мара Михайлова и хората на с. Аврен не забравят, че имат поето задължение да почетат достойно паметта за жертвите. Търси се помощта и на държавата, която отпуска средства и на 17 октомври 1964 г. паметникът е открит. На тържествения ритуал при откриването присъстват потомци на бежанци, представители на българската общественост, жители от с. Аврен и околните села, тракийци от страната. Стичат се съвременници на събитието, близки и роднини на загиналите от с. Манастир, разпръснати из по градове и села, останалите живи след 50 години. Събират се за поклонение и почит. И така заявяват на света, че нищо не е забравено, че поколенията помнят. Това е историята на паметника и връзката на

Тракийския женски съюз с неговото построяване.

След възстановяване на Тракийския женски съюз на своя Втория редовен конгрес, проведен на 23 март 2001 г. в Созопол, по идея на Петра Мечева е взето решение да се организира Национален тракийски женски събор в с. Аврен. Вече 17 години в Аврен през м. септември всички ние, тракийци от цялата страна, жителите на с. Аврен отдаваме почит на загиналите – в изпълнение на девиза на СТДБ „Не забравяйте, но не отмъщавайте!“ През всички тези години ние имаме съдействието на Община Крумовград в лицето на кмета г-жа Себихан Мехмед. Нека днес, в навечерието на юбилейната годишнина на ТЖС, отправим искрена благодарност към г-жа Мехмед, а чрез нея и на всички служители на общината и на кметството в с. Аврен. Благодарим за разбирането, за помощта, за съдействието. В съвместната си работа през годините ние доказваме на практика, че сме загърбили всякакви различия, свързани с етнос и вяра, доказваме, че заедно сме силни. Надяваме се, че в идните години ще продължим да работим заедно все така успешно. През идните месеци и години ТЖС има още работа, свързана с трагедията на жените и децата, намерили смъртта си в местността „Мъгленик“. Трябва да осъществим идеята за поставяне на подходящ паметен знак на отбивката за местността „Мъгленик“. И още нещо, което ще иска много повече сили и време: През 2011 г. тук, на събора в с. Аврен, Петра Мечева дава идея да се предложи на Св. Синод на Българската православна църква да канонизира и обяви за светици тези 42 жени и деца, намерили смъртта си в местността „Мъгленик“, както и убитите около 200 деца край с. Глуново в местността Илиева нива. Тракийският женски съюз съвместно с Тракийския младежки съюз, трябва да доведем тази идея до успешен край. На нас, представителите на всички присъстващи тук поколения, се падна много трудната задача да съхра-

няваме паметта за миналото на Тракия. Тази памет е паметта за нашата нация, паметта за Тракия, памет за гордостта на нашите неукни баби и дядовци. Тази памет е пъзел от отделни събития. Елемент от пъзела е трагедията на избитите жени и деца край с. Аврен. Избити, защото са били непокорни и

горди. Тракийският женски съюз, който е инициатор на ежегодния събор-възпоменание има задължението да предаде на идващите след нас тази памет и гордост, която сме наследили през годините. Тази памет и гордост са ни изградили такива, каквито сме сега. Ние помним: в годините пред

нас трябва да не забравяме миналото, с поуците и заряда на това минало трябва да работим, за да градим настоящето и бъдещето – нашето и на децата ни.

Слово, произнесено на 22 септември т.г. на Националния тракийски женски събор-поклонение в с. Аврен.

НОСИМ ГИ В СЪРЦАТА И МИСЛИТЕ СИ!

Д-Р ВАНЯ СТОЯНОВА

Скъпи тракийци, скъпи сънародници, дошли и днес от цялата страна на Националния тракийски събор-поклонение „Ден на тракийската памет“!

Точно преди 100 г. един знаменит българин – академичен учен от световна величина и голям родолюбец издаде книгата, превърнала се в светиня за всеки тракийски дом – „Разорението на тракийските българи“. Професор Любомир Милетич записа и съхрани за поколенията живите разкази на оцелелите и изстрадали бежанци, преживели страшното лято и есен на 1913 г., за да останатте като документирано свидетелство за геноцида над българите в Тракия.

Историците често се изкушават да определят коя е най-решаващата, водоразделна година в новата българска история. За мене без съмнение това е 1913 г., в която величието на военните успехи името на един национален идеал драматично бързо се сменя от трагедията на поражението, физическото изстребление и духовното унижение, белязали за столетие напред посоката на историческото ни развитие като народ и държава.

Въодушевени от идеята да донесат на своите „братя по кръв и по вяра отвъд

Рила и Родопите“ „човешки права и свободи“, българските войски печелят решаващите за изхода на Балканската война битки на тракийския фронт, увенчани с Одринската епопея от март 1913 г. Радостта от победата, потвърдена от Лондонския мирен договор от 17/30 май 1913 г. е заличена от крушението в последвалата Междусъюзническа война.

В нарушение на Лондонския договор, възползвайки се от избухналия нов балкански конфликт, турските войски преминават линията Мидия-Енос, реокупират Източна Тракия и се нахвърлят над останалото беззащитно българско население, подлагайки го на безпощадно гонение и физическо унищожение. От юли до септември 1913 г. Османската империя целенасочено и планомерно почти изцяло обезбългарява Одринско, ликвидирайки резултатите от вековния материален и духовен градеж на тракийските българи.

В Западна Тракия, след

подписването на Букурещкия договор, отстъпил територията на България, в средата на август 1913 г. се установява автономно управление с център Гюмюрджина под първоначалното име „Временно тракийско правител-

ство“. Подстрекавано и въоръжавано от младотурския режим, само за два месеца то успява да осъществи сурова разправа с българското християнско население в областта, въпреки или именно поради героичната му съпротива. Десетки български села са ограбени и опожарени, хиляди невинни жители са прогонени и избити.

Кулминацията на този погром е кървавият поход на 20-те хиляди български бежанци, тръгнали от Дедеагач на 23 септември 1913 г. в да търсят спасение в свободна България. Преследвани, нападани, посичани, насилвани от редовната турска войска и башибозук, изоставени от българските административни и военни власти, те се охраняват единствено от четите на смелите войводи Димитър Маджаров и Руси Славов в непосилния им бяг към свободата. Тук, при Ятаджик, дн. Маджарово, на 4 октомври 1913 г. е последното изпитание и лобно място за 2000-те жени, деца и старци, нападнати от засада и безмилостно избити от башибозук при опита им да преминат на откъсания бряг на р. Арда.

Тракийските бежанци – нашите деди, оцелели след жестокия погром и намерили убежище в майка-България, запазват спомена за преживяната трагедия и още в далечната 1928 г. организират първото поклонение в памет на загиналите при Ятаджик. Разказът за страшните дни на октомври 1913 г. предават на своите деца, а те на своите и

така – от поколение на поколение, той става част от националната ни памет, от героичната и от трагичната, които в равна мяра ни правят българи, познаващи своите корени, за да имат и бъдеще. Затова и днес, година след година, Съюзът на тракийските дружества в България, заедно с общи-

кото носим и днес.

Да бъдем тук е наше право, наш дълг и наша отговорност – и пред историята, чрез която се идентифицираме като българи, и пред настоящето, в което заявяваме желанието си да бъдем заедно като народ. Често цитираният френски философ, историк и писа-

силата и устойчивостта на бежанците, на решимостта да съхраним и предаваме паметта за преживения погром и да търсим признание за жертвите. Но също така, те са повод да осъзнаем и заявим, че сме една общност, със съзидателни цели и воля за общо бъдеще – по примера, който са

на Маджарово, провеждат този Национален тракийски събор – Ден на тракийската памет за жертвите на геноцида и в прослава на смелчаците, защитили живота на невинните и беззащитните. Ние сме отново тук, за да запалим свещ и помълчим смиренно в параклиса „Св. Петка българска“, да положим цветя в знак на почит пред Пантеона-костница и пред паметниците на героите на Тракия. Да размишляваме над поуците на историята – за приоритетите в националната ни политиката, за успехите и грешките ни, за всичко, което спечелихме и загубихме през онази 1913 г., от която ни отделя повече век, но последиците от

тел Ернест Ренан определя нацията като „една голяма общност на солидарност, създавана чрез чувството за жертвите, които се принасят и които сме готови да принесем.“ Тя е свързана с миналото, но и с настоящето чрез ясно изразената ни воля да продължим общия живот. Или, казва Ренан, „съществуването на една нация е ... един всекидневен плебисцит, както съществуването на личността е едно постоянно укрепване на живота.“

Дни като днешния ни правят солидарни в съпреживяването на скръбта и почитта към загиналите, на стъпването и гнева от безсмислената жестокост, навъзхищението от

ни оставили нашите тракийски предшественици, надживели страданието, устояли на изпитанията, съградили живота си отново. Мъдростта на тракийските българи, въплътена в девиза им „Не забравяйте, но не отмъщавайте“ изразява философията на една нация, която помни миналото, но гледа смело напред в бъдещето.

Поклон пред вас, мъченици и герои на Тракия, незабравени наши предци, които носим и ще носим в сърцата и мислите си!

Това слово бе произнесено пред Мемориалния комплекс в Маджарово на Националното тракийско поклонение „Деня на тракийската памет“

БЕЖАНСКИЯТ ВЪПРОС СЛЕД ПОТУШАВАНЕТО НА ИЛИНДЕНСКО-ПРЕОБРАЖЕНСКОТО ВЪСТАНИЕ И ПОРЕДНОТО ОБЕЗБЪЛГАРЯВАНЕ НА ИЗТОЧНА ТРАКИЯ

ДОЦ. Д-Р ГЕНОВЕВА МИХОВА

ВЪВЕДЕНИЕ

Обезбългаряването на Тракия е продължителен процес, който с различна динамика протича в продължение на близо век и половина. Османската империя има за целта дългосрочна и последователно прокарана стратегия, адаптирайки я към създаващите се конкретни исторически ситуации, които тя превръща в повод за ускоряване и оптимизиране на реализацията ѝ. Насилствено налагана, тази политика постепенно, но безвъзвратно променя етническия облик на този район до окончателното му ислямизиране.

Съществуват достатъчно научни доказателства за преобладаващото присъствие на българската народност сред населението на Източна, Западна Тракия и Македония. Изследователите на тази проблематика привеждат безспорни данни за числения състав на този регион, в който броят на българите в Одрински, Солунски и Манастирски вилает (Битолски) през 19 век се определя около 2 милиона. Статистически данни за православните българи в Македония и Одринско намираме и в дневника на българския екзарх Йосиф I, от които се вижда, че тук живеят 1 050 193 българи екзархисти, 399 744 българи патриаршисти, 265 340 гърци патриаршисти и 57 042 власи патриаршисти. (Йосиф I, екзарх, 1992, с. 565). Както се вижда само православните българи са 1 449 937. Тук не са включени българите католици и българите мюсюлмани. В стотици села е съсредоточено компактно българско население със съхранени национална идентичност, самобитна култура и неповторимо народно творчество. В своя дневник българският екзарх Йосиф I отбелязва на 17.12.1886 г., че само в Одринския вилает има 255 български села и конкретно ги уточнява по райони: в Ксанти – 22, в Гюмюрджина – 36, в Димотишката околия – 40, в Узун Кюпрю – 4, в Литическа околия – 15, в Лозенградски санджак – 60, в Мустафа паша – 34, в Одринска околия – 34 (Йосиф I, екзарх, 1992, с. 192). Това население става предмет на етническо прочистване, за което Османската империя създава и прилага съответен модел и политики.

Бежанските вълни като етапи на етническото прочистване на Тракия

Като изключим обичайните миграционни движения на населението, следва да открием шест мащабни изселнически вълни като етапи на етническото прочистване на региона от българския елемент в него.

В началото на 19 век започва и протича масово изселване на българи към Бесарабия, тласък на което дава допълнително Руско-Турската война от 1828–1829 г. Още през 1804 г. 410 души българи от с. Девлетли-агач, Лозенградско (родното село на рода ни по бащина ли-

ния), водени от своя гръцки свещеник, поемат пътя към Бесарабия. Подобни случаи не са изключение. В продължение на три десетилетия от началото на това столетие хиляди хора от коренното българско население в този район променят местоживеенето си, напускат трайно родните си места (Райчевски, Ст., 1994). Това е улеснено от специална клауза на подписания договор след войната между Русия и Турция, с който Османската империя признава правото на свободно придвижване извън нея, от което се възползват българите като спасение от робството

Втора мощна изселническа вълна разтърсва региона по време и след Освободителната Руско-турска война 1877–1878 г. Когато руските войски преминават Дунава, многобройни орди от отстъпващи турци и черкези се насочват към странджанските проходи, разграбвайки и опожарявайки селата, през които са минавали. Най-потърпевши се оказват селищата, населени изцяло или почти изцяло с българи по пътя за Лозенград. Местното население масово напуска селата, оставяйки опожарените и ограбените си имоти и покъщнина на произвола на съдбата. Много от тези злощастници са настигани по горите долищата от турците и там намират смъртта си. Лозенград е превърнат в убежище на бежанците турци от всички български земи, а на населението му е съдено да изпита гнева и отмъщението им. Докато руските войски стигнат до Тракия, избитите са хиляди, а тракийските села са окончателно разгромени. Завръщащите се селяни, напуснали временно родните си места до идването на русите, заварват една нова действителност – къщите са изгорени, разрушени или ограбени, добитъкът е изклан или откаран другаде, масово са порутени църквите като символ на източното православие (Михова, Г., 2011, с. 13). По волята на европейската дипломация голяма част от Източна Тракия с компактно българско население остава в пределите на Османската държава без никакви гаранции за живота, имотите и честта му. Окупирани от русите Одрински и Лозенградски санджаци през есента на 1878 г. предстои да бъдат предадени на Турция. Изплашени от бъдещите турски безправия значителна част от българските семейства започват

подготовка да изоставят огнищата си, щом руските окупационни отряди се изтеглят (Гандев, Хр., 1938, с. 4). Руският военен министър Милютин в писмо до императорския комисар Александър Дондуков окачествява като най-сериозен проблем за тогавашния момент преселването на християнското население от местностите, които биват отстъпвани на турците (Муратов, 1905, с. 266). В действителност настъпилият неописуем ужас и безпорядък по тези места надминал всички очаквания. По описание на в-к „Марица“ скитащите из Тракия под турска власт башибозушки шайки и демобилизирани аскери плъзват по грабежи и насилия из българските села, за да си „отмъщават“ на беззащитното българско население. В отговор, обзето от паника, то започнало масово да напуска градове и села, преди турските власти и гарнизони да се явят в тях (В-к „Марица“, м. 10, 11, 12.1978 г.). Тези, които живеели в Одринско се изтегляли предимно по долината на Марица и Тунджа, а тези от Лозенградско, Бунархисарско и Малко-Търновско пресича ли границата предимно през странджанските проходи. Пътят им минавал през Кайбиляр и Текенджа, а от там бежанците се отправяли към черноморския пристан Атлиман. От началото на Руско-турската война до края на 1879 г. 100 000 бежанци вече са преминали на територията на Княжество България и Източна Румелия (Тодоров, Г., 1955, с. 44). По окончателни данни на ООН броят на преселниците от Източна и Западна Тракия от този период достига до 250 000 (La Bulgarie et la..., 1986, р. 285–287). На фона на зимното време, преследвани от вилнеещи разбойнически шайки и разформироваани турски войници, върволиците волски кертани продължават да отвеждат от Тракия все нови и нови бежанци. Българите от поречието на р. Марица се отправят към Пловдивско и Старозагорско, а тези от Странджа – към Бургаско и Варненско (Райчевски, Ст., 1964, с. 164). Докрая на 19 век 28 села от Одринска Тракия са изцяло напуснати от българите, а 50 други – наполовина (Разбойников, А., 1946, с. 158).

Третата значима по обхват вълна е тази, проявила се непосредствено преди, по време и след разгрома на Илинденско-Преображенското въстание, за която като основен предмет на изследването ни, ще стане дума малко по-късно.

Окончателният разгром на българщината в Източна Тракия и пълното разорение на тракийските българи са постигнати след Балканската и Междусъюзническата война 1912–1913 г. Първата балканска война е своеобразен финал на героичните усилия на българския народ за национално освобождение и обединение. Под знамената на българската армия освен офи-

циално призованите се стича цялото пълнолетно мъжко население от двете страни на южната ни граница (600 000 хиляди). Към тях се присъединяват 60 000 българи от чужбина. Следва успешния шурм и превземането на считаната дотогава непревземаема Одринска крепост и овладяването на почти целия Одрински вилает. След тази решаваща победа Турция е принудена на подпише Лондонския мирен договор на 17 май 1913 г., съгласно който тя губи своите европейски територии без Цариградския вилает. На фона на тези събития се разразяват други, свързани с поредното разстройство на стопанския и поселищния живот в Източна Тракия, станал причина за четвъртата значима изселническа вълна. Отстъпващите от Одрин турски войски и башибозуци оставят без домове 25 хиляди българи и гърци. Бежански поток от 30 000 души от териториите, оставащи под турска власт се отправя към освободените земи. Около Одрин се съсредоточава друго 25-хилядно турско население, напуснало селата, през които минавала българската войска, за чиято прехрана и настаняване е трябвало да се погрижат българските власти. След Междусъюзническата война за България настъпват последици, катастрофални както за страната, така и за българското население в Източна Тракия. Възползвайки се от тях, Турция нарушава Лондонския договор, пресича границата по линията Мидия-Енос и започва целенасочено да разорява и прогонва останалото българско население по тези земи, като 30% от него е избито по време на погромите в селищата му и по пътя към границата. Само в Одрински вилает жителите на 108 български селища, на брой 51 427 души са принудени да напуснат домовете си, оставяйки на произвола на съдбата 10 934 къщи (Райчевски, Ст., 1994, с. 190–191). Общо прокудените през този период от Източна Тракия са около 70 000, а за цяла Тракия по данни на ООН 168 000 души. Присвоени са и техните имоти, изчислени на стойност до 10 млрд. лева. В края на 1913 г. в Източна Тракия остават само две села, в които живеели българи – с. Кара Юсуф – с 45 къщи и с. Ортакчи със 150 къщи (Райчевски, Ст., 1994, с. 191).

Следващата бежанска вълна от Тракия към България е в периода 1918–1920 г. С Ньойския договор от 27 ноември 1919 г. Западна Тракия е отнета от България и присъединена към Гърция. Гръцката окупация е съпътствана за обитавашите Западна Тракия българи от нови тежнени. Освен политика за елинизация тя практикува въдворяване в затвори, масови заточвания, икономическо разорение. Това променя живота на българите в този район и те започват да напускат родните си места. За споменатия период бежанският поток по данни на ООН обхваща 22 200 души.

Заклучителният акорд на бежанската одисея на българите от Тра-

кия е поставен в годините след 1920 г. След разгрома на гръцката армия в Мала Азия от Турция през 1922 г. хиляди гръцки бежанци потърсили спасение в Западна Тракия и Югоизточна Македония. Гръцките власти по този повод сменят тактиката си на погърчване на българите на тяхна територия с нова доктрина, предвиждаща предизвикване на изселването им от изконните им земи и замаяната им с гръцки заселници. Последните започнали методично да заемат селата им, домовете им. Без надеждна помощ и подкрепа, разорени докрай, западно-тракийските българи потърсили спасението си в България. В тези бежански колонии се влели и малоазийските българи, устроени в Западна Тракия през 1914 г. (Василева, Т., 2016, с. 110–111). Освен чрез репресии, гръцките власти постигнали целта си и чрез приемането на Конвенцията за доброволно изселване на малцинствата, сключена в Ньой. Само до края на 1923 г. 32 632 българи от Западна Тракия били принудени да я напуснат.

Понастоящем ние, съвременниците, с носталгия и болка преживяваме неосъществения национален идеал, свързан с Тракия, обезбългаряването на тези изконни български земи, без да сме намерили ефективна европейска защита и подкрепа на тракийската кауза и без достатъчно да сме осъзнали националната значимост на този проблем. Непостигнатата компенсация на имотите на тракийските българи, които само за Източна Тракия се равняват на 193 738 818 златни лева по цени от 1925 г. (Василева, 2016, с. 117), ни тежат като неизпълнен дълг към тези, които заплашиха с живота си и изстрадаха верността си към Тракия като пример за истинско родолюбие и отстояване на националната ни принадлежност. Този дълг няма давност.

Демографската ситуация в Източна Тракия в навечерието на Илинденско-Преображенското въстание

Масовото изселване на българи от Източна Тракия след Освободителната Руско-турска война 1877–1878 г. се отразява върху етническия облик на региона, но не води докоренни промени в него. Доминацията на българите се запазва, а демографските загуби постепенно се компенсират. Това се дължи основно на високия естествен прираст в резултат на високото равнище на раждаемостта, характерна за българската народност (42 на хиляда) при сравнително ниско за времето си равнище на смъртността. По време на османското владичество българите поддържат по-висока раждаемост със 7–8 промила, в сравнение с тази на поробителите. Тяхната раждаемост е близка до биологично възможната. В резултат на това броят на емигриралото население от българската народност постепенно се компенсира.

Продължава в следващия брой

РАВНОСМЕТКАТА НА ХАСКОВСКИТЕ ТРАКИЙЦИ

На 25 септември т.г. се проведе отчетно-изборно събрание на тракийското дружество „Георги Сапунаров“ в Хасково. То се състоя в новата танцова зала на ансамбъл „Китна Тракия“. Събранието протече при следния дневен ред: 1. Отчет за дейността на дружеството; 2. Отчет за финансовата дейност; 3. Приемане на нов устав; 4. Избор на ръководни органи. Отчет за дейността през изтеклия отчетен период направи председателят на дружество Кирил Сарджев. В доклада се очертах двете насоки на

действието на дружеството – проявите в града, региона и страната, и изграждането и поддържането на връзките с консулствата в Истанбул, Одрин и Солун, с българската екзархийска общност в Истанбул и Неделното българско училище там. Гости

на събранието бяха председателят на СТДБ Красимир Премянов, главният секретар Стефан Начев, членът на Централното ръководство Чавдар Георгиев, председателят на тракийското дружество в Димитровград Тодор Каваков, на дружеството в

Харманли Маргарит Петров и други. След проведена дискусия, участниците приеха отчета и материалите на събранието. Приет бе и нов устав, препотвърдено бе и членството на дружеството в Съюза на тракийските дружества в България. Избран бе Управителен съвет в състав Руско Русев, Димитър Иванов, Ели Видева, Красимира Узунова, Анета Георгиева, Мария Ангелова, Велимир Иванов, Лазар Волков, Кирил Сарджев, Ангел Петров и Георги

Върхатев. За председател на Тракийско дружество „Георги Сапунаров“ в Хасково бе преизбран Кирил Сарджев. Избрана бе контролна комисия в състав Трендафил Черкезов (председател), Тодор Топачаров и Николай Консулов.

СРЕЩА НА РАО „ТРАКИЯ“ В КАРНОБАТ

На 26 септември т.г. в Карнобат се проведе разширено заседание на Управителния съвет на РАО „Тракия“ и кметовете. В ритуалната зала на община Карнобат приветствие изнесе кметът на общината Георги Димитров. Състоя се дискусия по актуални теми за местните власти и постъпи предложение от МАРС (Международна асоциация на регионалните съюзи), учредена в Русия за членство на общините, членуващи в РАО. Целта е непосредственото договаряне на стоки и производства, експорт, импорт и конкурентни цени. Участник в срещата от страна на СТДБ беше зам. председателят на ЦР Михаил Вълков. От 11,30 ч на площад „Трети март“ кметът на общината с тържествено слово откри празника на града пред официалните гости и гражданите. Поздравителни слова поднесоха проф. Иван Върляков – изп. директор на РАО „Тракия“ и др. Участваха кметовете на общините, членуващи в РАО и гости от Русия и Турция.

СПОМЕНИ ЗА ВОЙВОДАТА ЯНИ ПОПОВ

По повод 115 години Илинденско – Преображенско въстание на 20 септември т.г. в Стара Загора по инициатива на Минка Ковачева, председател на тракийското дружество в село Дъбово, община Стара Загора се проведе родова среща на тракийци с правнука на Яни Попов – Константин Попов.

Срещата премина в топла и сърдечна обстановка. Солисти от представителния народен женски хор при тракийско дружество „Одринска епопея“ – Стара Загора с художествен ръководител Димитър Колев изпълниха песента „Ясен месец“ с автор Яни Попов, с която вдигнаха на крак всички присъстващи.

Председателят на тракийско дружество „Одрински Тракия“ – Стара Загора Цанко Атанасов, член на Централното ръководство

на СТДБ приветства гостите, след което Иванка Чертоянова – потомка на тракийски българи от Източна Тракия, и лично позната на семейството на войводата Яни Попов откри срещата.

След това предостави думата на правнука Константин Попов,

който разказа за бита и революционна дейност на Яни Попов. Поставени бяха допълнителни въпроси към госта, на които отговори изчерпателно.

Всички останаха удовлетворени с пожелания за нови подобни срещи.

ПОКАНА

Съпредседателките на Тракийски женски съюз към СТДБ свикват заседание на Национален съвет на ТЖС, което ще се проведе на 17.11.2018 г. от 11.00 ч. в гр. Бургас, ул. „Фердинандова“ 2 А, ет 2, офис 6 „Младешки глас“ /до община Бургас/ при следния дневен ред:

1.Отчет за дейността през 2018 г. на национално равнище и по места

2.Приемане на план за работа през 2019 г.

3.Разни

Поканват се да присъстват членовете на Националния съвет /жени, председателки на тракийски дружества и председатели на женски секции към дружествата/.

С ПОЧИТ И ПРЕКЛОНЕНИЕ

На 29 септември, т.г. по традиция членове на дружество „Тракия“ от гр. Ямбол посетиха възпоменателния тракийски събор. Маджарово. С венци и цветя почетоха паметта на посечените от турски ятаган там през 1913 г. около 2000 невинни български жени, деца и старци. Освен

на мемориал – костница, с минута мълчание се поклониха и на паметниците на войводите Руси Славов, Петър Маджа-

ров и капитан Петко войвода.

Ямболските тракийци посетиха местността Кромлех, където Петя ги запозна с историческите данни за този малко известен и необичаен туристически обект. Хванати за ръце в кръг около забитите през 8 век пр.н.е. на това енергийно място ямболските

тракийци се помолиха за здраве, мир и благоденствие за всички българи – у нас и по света.

РЕДОВЕ ОТ ПИСМАТА

Уважаеми г-н Премянов, пише Ви Димитър Русков – българин живеещ вече 17 години в Холандия и 12 години работещ като библиотекар в Столична библиотека Амстердам. Когато тази сутрин пристигнах на работното си място видях на бюрото си да лежи книгата на проф. Милетич „Разорението на тракийските българи“!. Побиха ме тръпки, сълзи напълниха очите ми, защото вчера гледах случайно предаването История BG, в което се разказваше за Междусъюзническата война и по-специално за геноцида върху тракийските българи! Въпреки, че моето семейство не е засегнато от този геноцид (родом съм от Силистра), историята на нашата майка България винаги ме е вълнувала, особено след емигрирането ми през 2001 г.

От писмото Ви разбирам, че молбата Ви е да включим тази прекрасна книга в колекцията на нашата библиотека. Преди малко говорих с мой колега, който се занимава с комплектуването на новите ни материали и той веднага прояви интерес да я включи в нашата богата историческа колекция! Когато това се случи, възможно най-бързо ще Ви уведомя.

Желая Ви лека вечер и успех във всички начинания!

Поздрави: Димитър Русков,
библиотекар в Столична библиотека Амстерда
***

В бр.17 от 14 септември, 2018 г., прочетох статията „Нов вид бозайник открит в Странджа и Турция“. Искам да допълня към откритието на д-р Недко Недялков, че този вид бозайник се среща и в полите на Средна гора. Наблюдавах една двойка бозайници няколко минути и си казах, че това е къртица-гигант. Наблюдавах бозайника с моя съпруг тъй като и двамата сме зооинженери интереса ни беше много голям.

Стоянка Нейкова, председател на секция „Странджа“ при тракийско дружество „Одринска епопея“ – Стара Загора

ТРАКИЯ – Орган на Съюза на тракийските дружества в България – София 1000, ул. „Стефан Караджа“ 7-А, тел.: 02/987 48 96 Печат: НЮЗПРИНТ ЕООД

Абонирайте се!

Каталожен
номер

759

Издава: Върховният комитет

Редакционна колегия: чл.-кор. на БАН Васил ПРОДАНОВ, Иван ГАЙДАРОВ -зам. гл. редактор, проф. Иван ФИЛЧЕВ, Елена АЛЕКОВА, Никола ИНДЖОВ и Хубен СТЕФАНОВ; Главен редактор: Тодор КОРУЕВ e-mail: vesttrakia@abv.bg, stdb_sofia@abv.bg, тел.02/986 71 26; факс:02/987 57 53

БАНКОВА СМЕТКА
СТДБ (за вестника)

IBAN: BG34STSA93000001682816 BIC:STSABGSG
Банка ДСК ЕАД, клон 1, ул. „Княз Ал. Батенберг“ – София 1000

КОРЕСПОНДЕНТИ: Недка ГОСПОДИНОВА (Перник) – 076/60 13 67; Димитринка СМОЛЕВА (София) – 02/412 12 36, 0886 746 044; Михаил МИХАЙЛОВ (Сливен) – 044/62 48 53; Анета Георгиева (Хасково) – 0894 044 420; Веска Ламбова (Шумен) – 0877 71 85 03; Мария ИВАНОВА (Ямбол) – 046/66 35 40

Изпращайте текстове не по-дълги от 4 стандартни машинописни страници (1800 знака). Хонорари за публикуването им не се дават.

Продължение от 1-а стр.

А вечерта гост на сцената бе Илия Луков. Мъжка вокална група от читалището в Тополовград изпя знаменителната песен „Горице“ и напомни как каваклийци някога не са позволили Войводата да бъде арестуван.

Голям интерес предизвика пушката на Капитан Петко войвода не само сред жителите на Чепеларе, но и сред гостите от София, Хасково, Димитровград, Благоевград, Видин, Созопол и други градове на страната. В шествието, предвождано от знамето и Капитан Петко войвода на бял кон, беше и пушката на героя. Тя се съхранява във фондоте на музея в Смолян и беше акцент в своеобразната възстановка по посрещането на Капитан Петко войвода, с която организаторите на празниците показаха своята почит към славния българин.

В официалната церемония на Националните хайдушки празници „Капитан Петко войвода“ участваха Славка Чакърва – кмет на община Чепеларе, Владимир Гърбелов –

ЗА ВТОРИ ПЪТ – ХАЙДУШКИ ПРАЗНИЦИ...

– премиер на Република България, чиито текст гласи:

Уважаема госпожо Чакърва, Уважаеми господин Премянов,

Бих искал да отправя моите най-сърдечни пожелания за здраве и благополучие към всички жители и гости на Чепеларе. Приветствам инициативата ви да съхраните и показвате на поколенията славното минало на българския народ. Геройството на нашите предци трябва да бъде пример за всички нас за несломим дух и родолюбие. Тези уроци на историята ще ни научат да запазим себе си силни и ще ни дадат воля да градим заедно просперитета на България!

Честит празник!

Приветствие поднесе зам.-обласният управител Владимир Гърбелов. В словото си той подчерта, че „това е начинът да почитаме героите, онези славни българи, като Капитан Петко войвода, които са посветили живота си в името на Родопите и България. Нека чрез чествания в тяхна чест увековечим делото им, като научим идните поколения да уважават и да бъдат признателни към предците ни, пожертвали себе си в името на свободата и независимостта.“ Председателят на Съюза на тракийските дружества в България Красимир Премянов приветства участниците в празниците и благодари на Общинския съвет и на кметската на Чепеларе за доброто сътрудничество при реализиране на патриотичната инициатива, на която СТДБ е съорганизатор. Той награди със златен медал „Капитан Петко войвода“ Община Чепеларе за приноса ѝ към тракийската кауза. В изказването си Кр. Премянов подчерта, че целите на празниците съвпадат с целите на Съюза, защото Родопите са крепост на българщината, а легендарният войвода е патрон на СТДБ. В словото си Костадин Пепеланов акцентира на историческите факти, свързани с живота и делото на Капитан Петко войвода. За него говори и

внучката на брата на Петко войвода Пенка Чакалова-Генева, авторка на няколко книги: за паметниците на Капитан Петко войвода, за родовете на Доганхисар и др.

Жителите на Чепеларе символично посрещнаха Капитан Петко войвода в Че-

пеларе и поднесоха венци и цветя пред бюст-паметника на легендарния родопски закрилник. Чепеларци и много гости изразиха задоволство от отличната организация и богатството от най-разнообразни прояви в хайдушките празници.

заместник областен управител, Красимир Премянов – председател на Съюза на тракийските дружества в България, Краснодар Беломорски – заместник-председател на ЦР на СТДБ, граждани и гости на Чепеларе. Славка Чакърва – кмет на община Чепеларе поздрави участниците в празниците, които вече са постоянна част от културния календар на града и прочете поздравителен адрес до организаторите от Бойко Борисов

